

บทที่ 4

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

ประชากรตัวอย่างที่ทำการศึกษา เป็นประชากรในจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 2 กลุ่มอายุ คือ

1.1 กลุ่มอายุ 3 ปี จำนวนประชากรตัวอย่าง 672 คน เป็นชายร้อยละ 50.3 และหญิงร้อยละ 49.7 มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเมืองร้อยละ 51.0 และเขตชนบทร้อยละ 49.0 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลประชากรกลุ่มอายุ 3 ปี

เพศ	จำนวนประชากร		
	เขตเมือง	เขตชนบท	รวม
ชาย	24 (3.6%)	314 (46.7%)	338 (50.3%)
หญิง	23 (3.4%)	311 (46.3%)	334 (49.7%)
รวม	47 (7.0%)	625 (93.0%)	672 (100%)

1.2 กลุ่มอายุ 6 ปี จำนวนประชากรตัวอย่าง 668 คน เป็นชายร้อยละ 50.3 และหญิงร้อยละ 49.7 มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเมืองร้อยละ 51.4 และเขตชนบทร้อยละ 48.6 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลประชากรกลุ่มอายุ 6 ปี

เพศ	จำนวนประชากร		
	เขตเมือง	เขตชนบท	รวม
ชาย	20 (3.0%)	316 (47.3%)	336 (50.3%)
หญิง	20 (3.0%)	312 (46.7%)	332 (49.7%)
รวม	40 (6.0%)	628 (94.0%)	668 (100%)

2. สภาวะโรคฟันผุในกลุ่มอายุ 3 ปี

2.1 ความชุกและค่าเฉลี่ยการผุ ประชากรกลุ่มนี้มีประวัติโรคฟันผุร้อยละ 75.59 โดยที่หญิงมีฟันผุมากกว่าชาย และประชากรในเขตชนบทมีฟันผุมากกว่าประชากรในเขตเมือง (ตารางที่ 4.3) มีค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด 4.31 ซึ่งต่อคน ค่าเฉลี่ยด้านผุ อุด เท่ากับ 6.95 ด้านต่อคน และฟันที่มีประวัติผุเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.75) เป็นฟันที่ยังไม่ได้รับการรักษา (ตารางที่ 4.4 และ 4.5) โดยที่หญิงมีค่าเฉลี่ยจำนวนฟันและด้านผุมากกว่าชาย และประชากรในเขตชนบทมีค่าเฉลี่ยจำนวนฟันและด้านผุมากกว่าประชากรในเขตเมือง (ตารางที่ 4.6 และ 4.7) พบว่าประชากรที่มีฟันผุมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 57.09) มีฟันผุถอน อุด 1-5 ซี่ ร้อยละ 2.17 ของประชากรที่มีฟันผุมีฟันผุ ถอน อุดมากกว่า 15 ซี่ โดยที่ค่าสูงสุดคือผุ ถอน อุด 20 ซี่ (ภาพที่ 4.1) และประชากรที่มีฟันผุมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 67.32) มีฟันผุ อุด 1-10 ด้าน ร้อยละ 3.14 ของประชากรที่มีฟันผุมีฟันผุ อุดมากกว่า 30 ด้าน โดยที่ค่าสูงสุดคือผุ อุด 66 ด้าน (ภาพที่ 4.2)

ตารางที่ 4.3 ความชุกของการเกิดโรคฟันผุ ในกลุ่มอายุ 3 ปี จำแนกตามเพศและภูมิสำเนา

เพศ	จำนวนประชากรที่มีประวัติฟันผุ (ร้อยละของประชากรที่มีประวัติฟันผุ)		
	เขตเมือง	เขตชนบท	รวม
ชาย	19 (79.17%)	230 (73.25%)	249 (73.67%)
หญิง	12 (52.17%)	247 (79.42%)	259 (77.54%)
รวม	31 (65.96%)	477 (76.32%)	508 (75.59%)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด ในกลุ่มอายุ 3 ปี

ชนิดของฟัน	ค่าเฉลี่ย (ซี่/คน)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
ฟันที่ตรวจ	19.87	0.50
ฟันผุ	4.21	4.11
ฟันถอน	0.07	0.52
ฟันอุด	0.03	0.26
ฟันผุ ถอน อุด	4.31	4.19

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยด้านผุ อุด ในกลุ่มอายุ 3 ปี

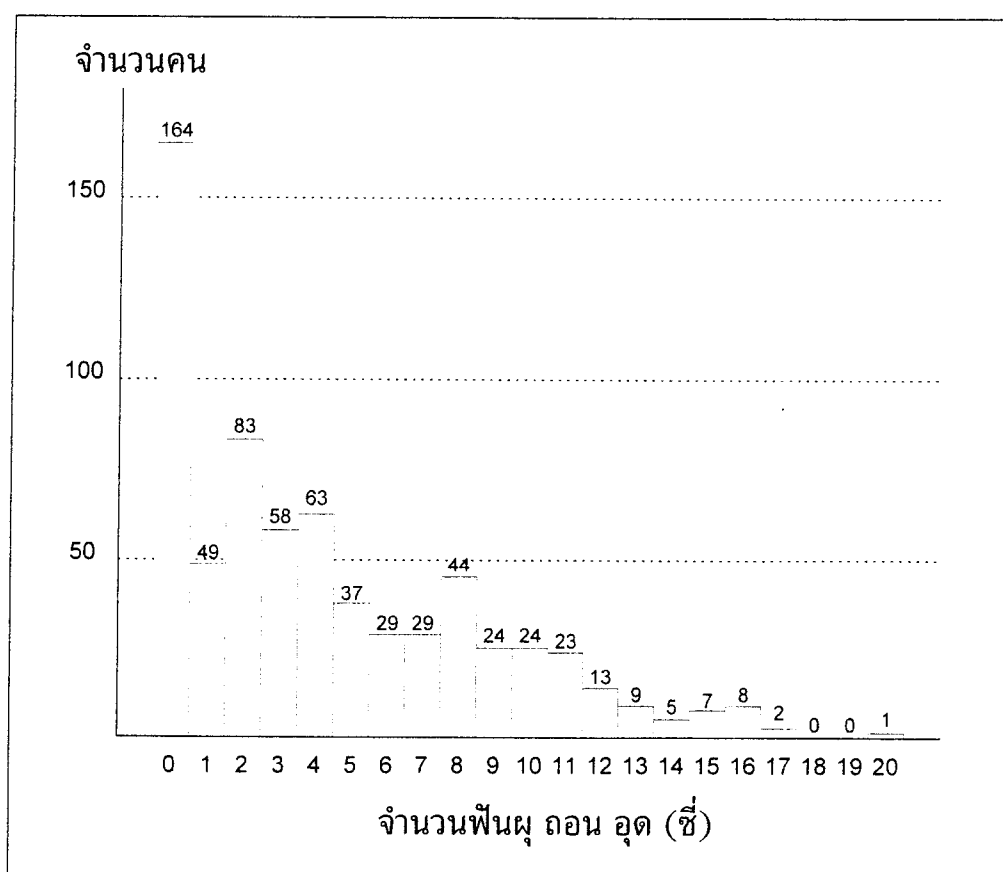
ชนิดของด้าน	ค่าเฉลี่ย (ด้าน/คน)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
ด้านที่ตรวจ	87.53	2.26
ด้านผุ	6.90	8.46
ด้านอุด	0.05	0.05
ด้านผุ อุด	6.95	8.48

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด ในกลุ่มอายุ 3 ปี จำแนกตามเพศและภูมิภาค

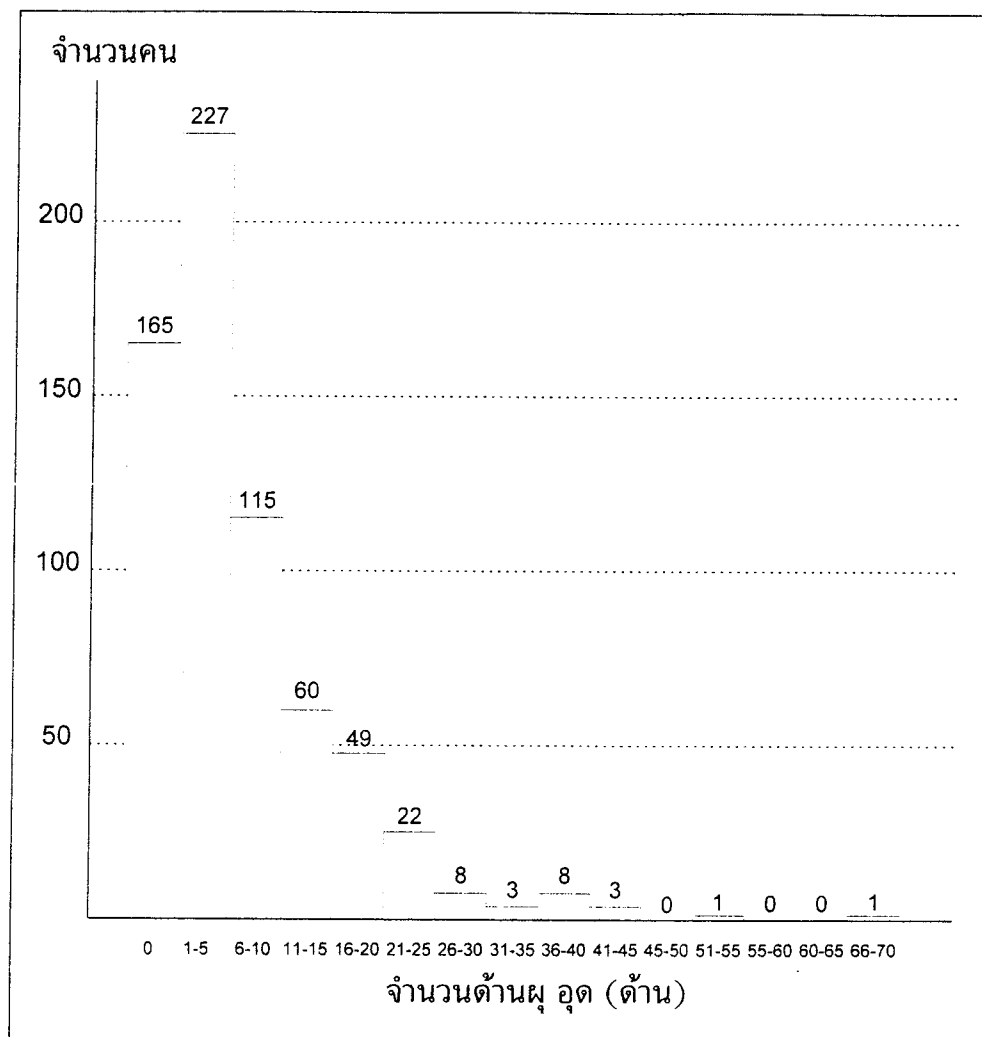
เพศ	ค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด (ซี่/คน) (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)		
	เขตเมือง	เขตชนบท	รวม
ชาย	5.38	4.01	4.14
	(5.19)	(4.11)	(4.22)
หญิง	2.96	4.63	4.51
	(3.57)	(4.16)	(4.14)
รวม	4.19	4.31	4.31
	(4.76)	(4.14)	(4.19)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยด้านผุ่ อุด ในกลุ่มอายุ 3 ปี จำแนกตามเพศและภูมิสำเนา

เพศ	ค่าเฉลี่ยด้านผุ่ อุด (ด้าน/คน) (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)		
	เขตเมือง	เขตชนบท	รวม
ชาย	8.96 (11.17)	6.61 (8.40)	6.78 (8.63)
หญิง	4.74 (6.60)	7.29 (8.44)	7.12 (8.35)
รวม	6.89 (9.37)	6.95 (8.42)	6.95 (8.48)

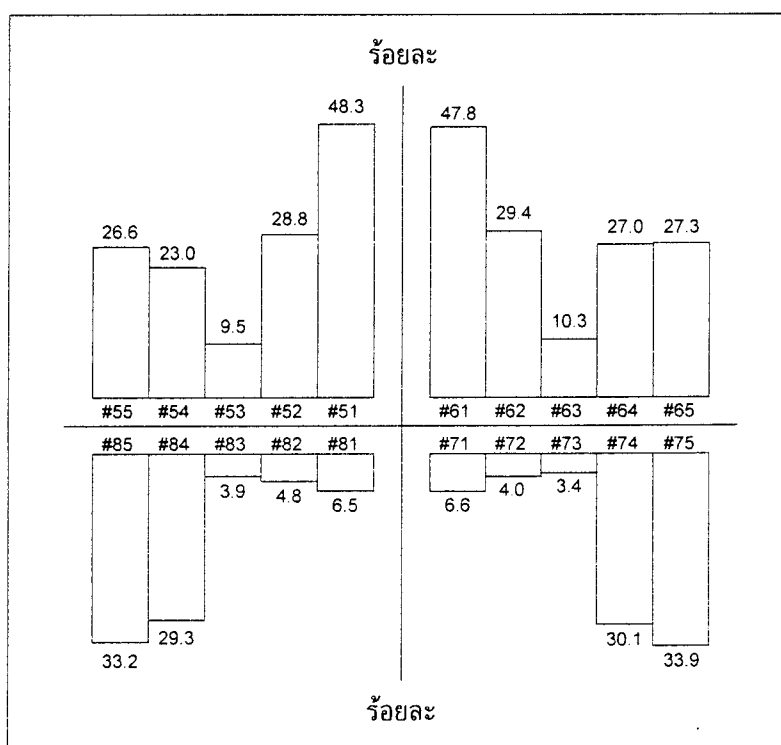
ภาพที่ 4.1 แผนภูมิแสดงความถี่ของจำนวนฟันผุ ถอน อุด ในกลุ่มอายุ 3 ปี

ภาพที่ 4.2 แผนภูมิแสดงความถี่ของจำนวนด้านผู้ อด ในกลุ่มอายุ 3 ปี

2.2 รูปแบบการผูกของฟัน

2.2.1 รูปแบบการผูกตามซี่ฟัน พบว่าฟันที่มีความซุกของการผูกสูงสุดคือฟันตัดกลางบน โดยมีการผูกถึงร้อยละ 48.3 ในฟันข้างขวาและร้อยละ 47.8 ในฟันข้างซ้าย รองลงมาคือฟันกรามซี่ที่สองล่าง ฟันกรามซี่ที่หนึ่งล่าง ฟันตัดข้างบน ฟันกรามซี่ที่สองบน และฟันกรามซี่ที่หนึ่งบน ส่วนฟันที่มีความซุกของการผูกต่ำคือฟันหน้าล่าง โดยฟันเขี้ยวล่างมีความซุกต่ำสุด คือ ผุ ร้อยละ 3.9 ในฟันข้างขวา และร้อยละ 3.4 ในฟันข้างซ้าย ดังรายละเอียดในภาพที่ 4.3

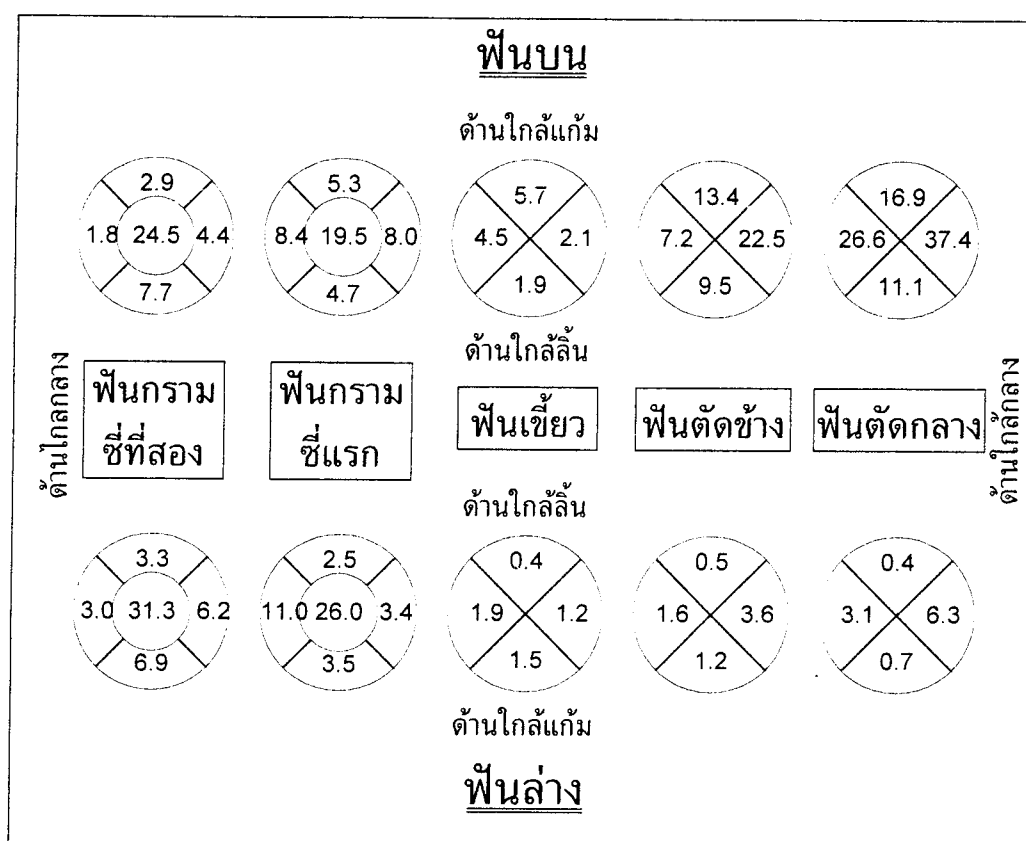

ภาพที่ 4.3 ความซุกของการผูกจำแนกตามซี่ฟันในกลุ่มอายุ 3 ปี

ความซุกในการผูกของฟันทุกซี่มีความสมมาตรกันระหว่างฟันข้างขวาและซ้ายโดยมีความสมมาตรกันมากที่สุดที่ฟันตัดกลางล่าง (ร้อยละ 99.4) และฟันที่มีความสมมาตรระหว่างขาและซ้ายน้อยที่สุดคือฟันกรามซี่ที่หนึ่งล่าง (ร้อยละ 81.0) ส่วนฟันที่มีความสมมาตรระหว่างฟันบนและล่างสูงสุดคือฟันเขี้ยว (ร้อยละ 89.4 ในฟันเขี้ยวขวา และร้อยละ 88.4 ในฟันเขี้ยวซ้าย) รองลงมาคือกลุ่มฟันกราม (ร้อยละ 73.7-77.1) และกลุ่มฟันหน้ามีความสมมาตรระหว่างฟันบนและล่างต่ำสุด (ร้อยละ 55.9-72.8)

2.2.2 รูปแบบของการผูกตามด้านพื้น

พบว่าด้านที่มีความชุกของการผูกสูงสุดคือด้านใกล้กลางของพื้นตัดกลางบน (ร้อยละ 37.4) รองลงมาคือด้านบดเคี้ยวของฟันกรามซี่ที่สองล่าง (ร้อยละ 31.3) ด้านใกล้กลางของพื้นตัดกลางบน (ร้อยละ 26.6) ด้านบดเคี้ยวของฟันกรามซี่ที่หนึ่งล่าง (ร้อยละ 26.0) และด้านบดเคี้ยวของฟันกรามซี่ที่สองบน (ร้อยละ 24.5) ส่วนด้านที่มีความชุกของการผูกต่ำสุดคือด้านใกล้ลิ้นของฟันเขี้ยวล่าง พื้นตัดกลางล่าง และฟันตัดข้างล่าง (ร้อยละ 0.4 ,0.4 และ 0.5 ตามลำดับ) ดังรายละเอียดในภาพที่ 4.4

ภาพที่ 4.4 ความชุก (ร้อยละ) ของด้านที่มีประวัติผูก ถอน อุด ในกลุ่มอายุ 3 ปี

2.2.3 รูปแบบการผูกพันที่มีความซุกซนของการผูกสูง พิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีการผูกในปัจจุบันทั้งหมดจะพบว่า

พินัดกลางบน ส่วนใหญ่เป็นการผูก 1 ด้าน (ร้อยละ 45.18) โดยด้านที่ผูกสูงสุดคือด้านใกล้กลาง (M, ร้อยละ 29.26) รองลงมาเป็นการผูก 2 ด้าน (ร้อยละ 33.92) โดยรูปแบบการผูกที่มีความซุกซนสูงสุดคือผูกแบบด้านใกล้กลางและใกล้กลาง (M และ D, ร้อยละ 21.06)

พินัดข้างบน ส่วนใหญ่เป็นการผูก 1 ด้าน (ร้อยละ 60.05) โดยด้านที่ผูกสูงสุดคือด้านใกล้กลาง (M, ร้อยละ 42.82) รองลงมาเป็นการผูก 2 ด้าน (ร้อยละ 18.02) โดยรูปแบบการผูกที่มีความซุกซนสูงสุดคือผูกแบบด้านใกล้กลางและใกล้แก้ม (M และ B, ร้อยละ 7.31)

พินกรามซี่ที่หนึ่งบน ส่วนใหญ่เป็นการผูก 1 ด้าน (ร้อยละ 55.02) โดยด้านที่ผูกสูงสุดคือด้านบดเคี้ยว (O, ร้อยละ 36.17) รองลงมาเป็นการผูก 2 ด้าน (ร้อยละ 29.18) โดยรูปแบบการผูกที่มีความซุกซนสูงสุดคือผูกแบบด้านบดเคี้ยวและใกล้กลาง (O และ D, ร้อยละ 9.73) และผูกแบบด้านบดเคี้ยวและใกล้กลาง (O และ M, ร้อยละ 8.51)

พินกรามซี่ที่สองบน ส่วนใหญ่เป็นการผูก 1 ด้าน (ร้อยละ 62.92) โดยด้านที่ผูกสูงสุดคือด้านบดเคี้ยว (O, ร้อยละ 55.06) รองลงมาเป็นการผูก 2 ด้าน (ร้อยละ 28.37) โดยรูปแบบการผูกที่มีความซุกซนสูงสุดคือผูกแบบด้านบดเคี้ยวและใกล้ลิ้น (O และ L, ร้อยละ 17.42) และผูกแบบด้านบดเคี้ยวและใกล้กลาง (O และ M, ร้อยละ 5.90)

พินกรามซี่ที่หนึ่งล่าง ส่วนใหญ่เป็นการผูก 1 ด้าน (ร้อยละ 63.78) โดยด้านที่ผูกสูงสุดคือด้านบดเคี้ยว (O, ร้อยละ 53.02) รองลงมาเป็นการผูก 2 ด้าน (ร้อยละ 28.87) โดยรูปแบบการผูกที่มีความซุกซนสูงสุดคือผูกแบบด้านบดเคี้ยวและใกล้กลาง (O และ D, ร้อยละ 19.16)

พินกรามซี่ที่สองล่าง ส่วนใหญ่เป็นการผูก 1 ด้าน (ร้อยละ 72.35) โดยด้านที่ผูกสูงสุดคือด้านบดเคี้ยว (O, ร้อยละ 65.90) รองลงมาเป็นการผูก 2 ด้าน (ร้อยละ 20.05) โดยรูปแบบการผูกที่มีความซุกซนสูงสุดคือผูกแบบด้านบดเคี้ยวและใกล้แก้ม (O และ B, ร้อยละ 9.22) และผูกแบบด้านบดเคี้ยวและใกล้กลาง (O และ M, ร้อยละ 7.60)

2.2.4 รูปแบบการดูแลตามลักษณะทางกายวิภาคของฟัน

ในประชากรที่มีฟันผุทั้งหมด พบว่ารูปแบบการดูแลที่มีความชุกสูงสุดคือการดูแลที่หลุมร่องฟัน (ร้อยละ 78.4) และการดูแลที่ฟันหน้าบน (ร้อยละ 70.9) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ความชุกของการดูแลรูปแบบต่างๆ ในกลุ่มอายุ 3 ปี

รูปแบบการดูแล	จำนวน (คน)	ร้อยละของ ประชากรที่มีฟันผุ	ร้อยละของ ประชากรทั้งหมด
การดูแลที่หลุมร่องฟัน	400	78.74	59.52
การดูแลที่ฟันหน้าบน	360	70.87	53.57
การดูแลที่ด้านประชิดฟันหลัง	227	44.69	33.78
การดูแลที่ด้านเรียบฟันหลัง	126	24.79	18.75
การดูแลในบริเวณอื่นๆ	132	25.98	19.64
รวม	508	100	75.59

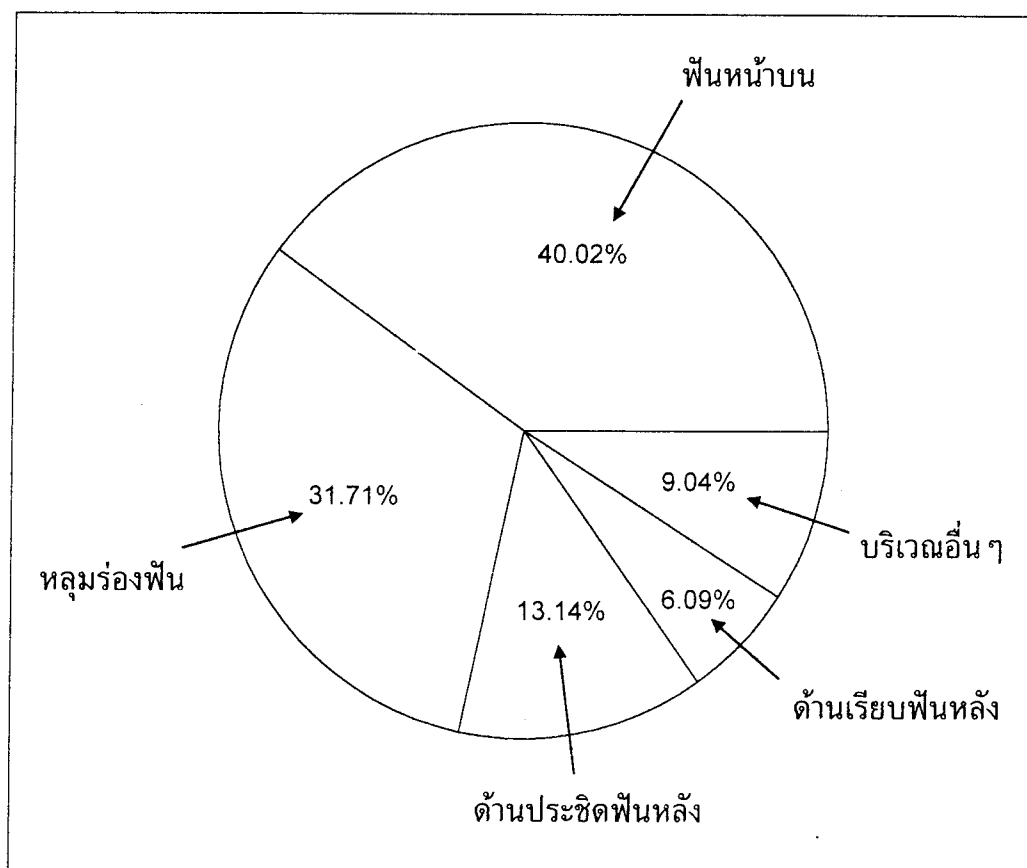
ความรุนแรงของการดูแล ในประชากรที่ดูแลแต่ละรูปแบบ พบว่าการดูแลที่หลุมร่องฟันมีความรุนแรงสูงสุด คือดูแลร้อยละ 32.4 ของด้านที่มีความเสี่ยง รองลงมาคือการดูแลที่ฟันหน้าบน คือดูแลร้อยละ 30.5 ของด้านที่มีความเสี่ยง ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ความรุนแรงของการดูแลในแต่ละรูปแบบ ในกลุ่มอายุ 3 ปี

รูปแบบการดูแล	จำนวนด้าน ที่มีความเสี่ยง	จำนวนด้าน ที่ดูแล	ร้อยละ
การดูแลที่หลุมร่องฟัน	4775	1547	32.40
การดูแลที่ฟันหน้าบน	6400	1952	30.50
การดูแลที่ด้านประชิดฟันหลัง	3609	641	17.76
การดูแลที่ด้านเรียบฟันหลัง	1493	297	19.89
การดูแลในบริเวณอื่นๆ	3499	441	11.18
รวม	20221	4878	24.12

หมายเหตุ ด้านที่มีความเสี่ยง หมายถึง จำนวนด้านที่ตรวจทั้งหมดในรูปแบบนั้น ในประชากรที่มีฟันผุในรูปแบบนั้นๆ เช่น ด้านที่มีความเสี่ยงของการดูแลที่หลุมร่องฟัน หมายถึง จำนวนด้านที่มีหลุมร่องฟันที่ตรวจทั้งหมด ในประชากรที่มีฟันผุที่หลุมร่องฟัน

การกระจายของการผุ จากจำนวนด้านที่ผุทั้งหมด จะเป็นการผุที่พินหน้าบนมากที่สุด (ร้อยละ 40.02) รองลงมาคือการผุที่หลุมร่องพิน (ร้อยละ 31.71) ดังรายละเอียดในภาพที่ 4.5

ภาพที่ 4.5 ร้อยละของการผุในบริเวณต่างๆของพิน ในกลุ่มอายุ 3 ปี

พินหน้าบน หมายถึง ด้านใกล้กลาง ใกล้แก้ม ใกล้ลิ้น และใกล้กลางของพินตัดกลางบนและพินตัดข้างบน และด้านใกล้กลางของพินเขี้ยวบน

หลุมร่องพิน หมายถึง ด้านบดเคี้ยวของพินกราม ด้านใกล้ลิ้นของพินกรามซี่ที่สองบน และด้านใกล้แก้มของพินกรามซี่ที่สองล่าง

ด้านหลังพิน หมายถึง ด้านใกล้กลางของพินกรามซี่ที่สอง ด้านใกล้กลาง และใกล้กลางของพินกรามซี่ที่หนึ่ง และด้านใกล้กลางของพินเขี้ยว

ด้านหลังพิน หมายถึง ด้านใกล้แก้มและใกล้ลิ้นของพินกรามซี่ที่หนึ่ง ด้านใกล้แก้มของพินกรามซี่ที่สองบน และด้านใกล้ลิ้นของพินกรามซี่ที่สองล่าง

บริเวณอื่นๆ หมายถึง ด้านที่เหลือทั้งหมด คือทุกด้านของพินตัดล่าง ด้านใกล้กลาง ใกล้แก้ม และใกล้ลิ้นของพินเขี้ยวล่าง ด้านใกล้แก้มและใกล้ลิ้นของพินเขี้ยวบน และด้านใกล้กลางของพินกรามซี่ที่สอง

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการดูของฟันทั้งปากกับการดูในฟันกลุ่มต่างๆ

พบว่าจำนวนฟันผุ ถอน อุดในช่องปาก มีความสัมพันธ์กับการดูในฟันตัดข้างบน สูงสุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.71 กลุ่มฟันที่มีความสัมพันธ์กับจำนวนฟันผุ ถอน อุดในช่องปากสูงสุดคือกลุ่มฟันกราม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.88 และ ส่วนของช่องปากที่มีความสัมพันธ์กับจำนวนฟันผุ ถอน อุดในช่องปากสูงสุดคือส่วนฟันบนซ้าย และส่วนฟันบนขวา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากันทั้งสองส่วนคือ 0.89 ดังรายละเอียด ในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนฟันผุ ถอน อุดในช่องปาก กับจำนวนฟันผุ ถอน อุด ในฟันบางกลุ่ม ในกลุ่มอายุ 3 ปี

ชนิดหรือกลุ่มฟันที่มีประวัติดู	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ชนิดของฟัน	
ฟันตัดกลางบน	0.64
ฟันตัดข้างบน	0.71
ฟันกรามซี่ที่หนึ่งบน	0.67
ฟันกรามซี่ที่สองบน	0.65
ฟันกรามซี่ที่หนึ่งล่าง	0.68
ฟันกรามซี่ที่สองล่าง	0.70
กลุ่มของฟัน	
ฟันกรามบน	0.79
ฟันกรามล่าง	0.78
ฟันกราม	0.88
ฟันหน้าบน	0.74
ส่วนของช่องปาก	
ฟันบนขวา	0.89
ฟันบนซ้าย	0.89
ฟันล่างซ้าย	0.80
ฟันล่างขวา	0.81

P-value < 0.001

ส่วนจำนวนด้านผุ ถอน อุดในช่องปากมีความสัมพันธ์กับจำนวนด้านผุ ถอน อุดในฟันตัดข้างบนสูงสุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.77 ส่วนกลุ่มฟันที่มีความสัมพันธ์กับจำนวนด้านผุ ถอน อุดในช่องปากสูงสุดคือกลุ่มฟันกราม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.88 และรูปแบบการผุที่มีความสัมพันธ์กับจำนวนด้านผุ ถอน อุดในช่องปากสูงสุดคือการผุที่ฟันหน้า โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.80 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนด้านผุ ถอน อุดในช่องปาก กับจำนวนด้านผุ ถอน อุด ในฟันบางกลุ่ม ในกลุ่มอายุ 3 ปี

ชนิดหรือกลุ่มฟันที่มีประวัติผุ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ชนิดของฟัน	
ฟันตัดกลางบน	0.73
ฟันตัดข้างบน	0.77
ฟันกรามซี่ที่หนึ่งบน	0.71
ฟันกรามซี่ที่สองบน	0.64
ฟันกรามซี่ที่หนึ่งล่าง	0.67
ฟันกรามซี่ที่สองล่าง	0.67
กลุ่มของฟัน	
ฟันกรามบน	0.79
ฟันกรามล่าง	0.76
ฟันกราม	0.88
ฟันหน้าบน	0.79
รูปแบบของการผุ	
การผุที่หลุมร่องฟัน	0.78
การผุที่ฟันหน้าบน	0.80
การผุที่ด้านประชิดฟันหลัง	0.71
การผุที่ด้านเรียบฟันหลัง	0.75

P-value < 0.001

3. สภาวะโรคฟันผุในกลุ่มอายุ 6 ปี

3.1 ความชุกและค่าเฉลี่ยการผุ ประชากรกลุ่มนี้มีประวัติโรคฟันผุร้อยละ 86.98 โดยที่หญิงมีฟันผุมากกว่าชาย และประชากรในเขตเมืองมีฟันผุมากกว่าประชากรในเขตชนบท (ตารางที่ 4.12) มีค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด 6.07 ซึ่งต่อคน ค่าเฉลี่ยด้านผุ อุด เท่ากับ 11.07 ด้านต่อคน และฟันที่มีประวัติผุส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.29) เป็นฟันที่ยังไม่ได้รับการรักษา (ตารางที่ 4.13 และ 4.14) โดยที่หญิงมีค่าเฉลี่ยจำนวนฟันและด้านผุมากกว่าชาย และประชากรในเขตเมืองมีค่าเฉลี่ยจำนวนฟันและด้านผุมากกว่าประชากรในเขตชนบท (ตารางที่ 4.15 และ 4.16) พบว่าประชากรที่มีฟันผุมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 50.26) มีฟันผุ ถอน อุด 1-6 ซึ่ง ร้อยละ 2.58 ของประชากรที่มีฟันผุมีฟันผุ ถอน อุดมากกว่า 15 ซึ่ง โดยที่ค่าสูงสุดคือผุ ถอน อุด 18 ซึ่ง (ภาพที่ 4.6) ประชากรที่มีฟันผุมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 52.15) มีฟันผุ อุดมากกว่า 10 ด้าน ร้อยละ 4.82ของประชากรที่มีฟันผุมีฟันผุ อุดมากกว่า 30 ด้าน โดยที่ค่าสูงสุดคือผุ อุด 56 ด้าน (ภาพที่ 4.7)

ตารางที่ 4.12 ความชุกของการเกิดโรคฟันผุ ในกลุ่มอายุ 6 ปี จำแนกตามเพศและภูมิสำเนา

เพศ	จำนวนประชากรที่มีประวัติฟันผุ (ร้อยละของประชากรที่มีประวัติฟันผุ)		
	เขตเมือง	เขตชนบท	รวม
ชาย	19 (95.00%)	266 (84.18%)	285 (84.82%)
หญิง	17 (85.00%)	279 (89.42%)	296 (89.16%)
รวม	36 (90.00%)	545 (86.78%)	581 (86.98%)

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด ในกลุ่มอายุ 6 ปี

ชนิดของฟัน	ค่าเฉลี่ย (ซี่/คน)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
ฟันที่ตรวจ	18.41	2.17
ฟันผุ	5.48	4.25
ฟันถอน	0.52	1.18
ฟันอุด	0.07	0.46
ฟันผุ ถอน อุด	6.07	4.43

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยด้านผุ อุด ในกลุ่มอายุ 6 ปี

ชนิดของด้าน	ค่าเฉลี่ย (ด้าน/คน)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
ด้านที่ตรวจ	81.52	8.61
ด้านผุ	10.93	10.93
ด้านอุด	0.14	0.14
ด้านผุ อุด	11.07	10.09

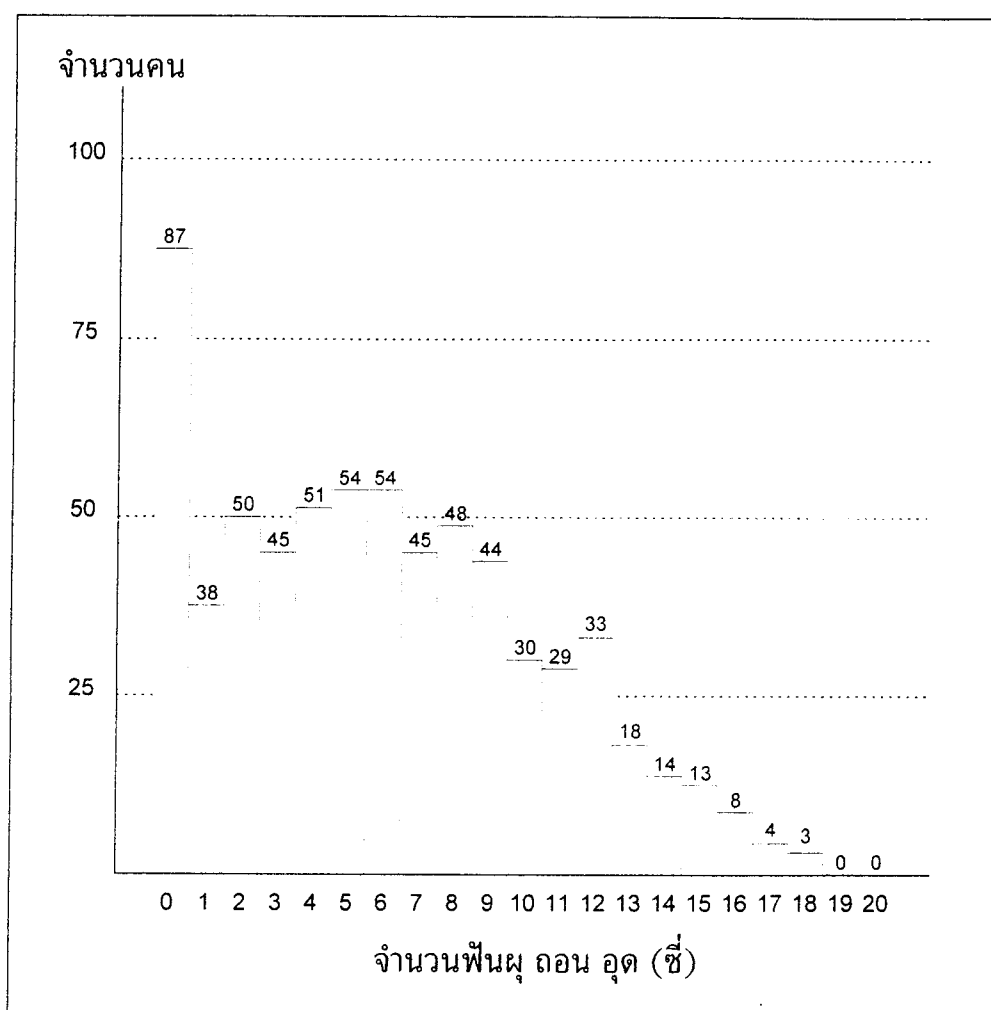
ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด ในกลุ่มอายุ 6 ปี จำแนกตามเพศและภูมิลำเนา

เพศ	ค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด (ซี่/คน) (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)		
	เขตเมือง	เขตชนบท	รวม
ชาย	7.75 (4.92)	5.34 (4.23)	5.48 (4.31)
หญิง	8.25 (5.58)	6.57 (4.40)	6.67 (4.49)
รวม	8.00 (5.20)	5.95 (4.36)	6.07 (4.43)

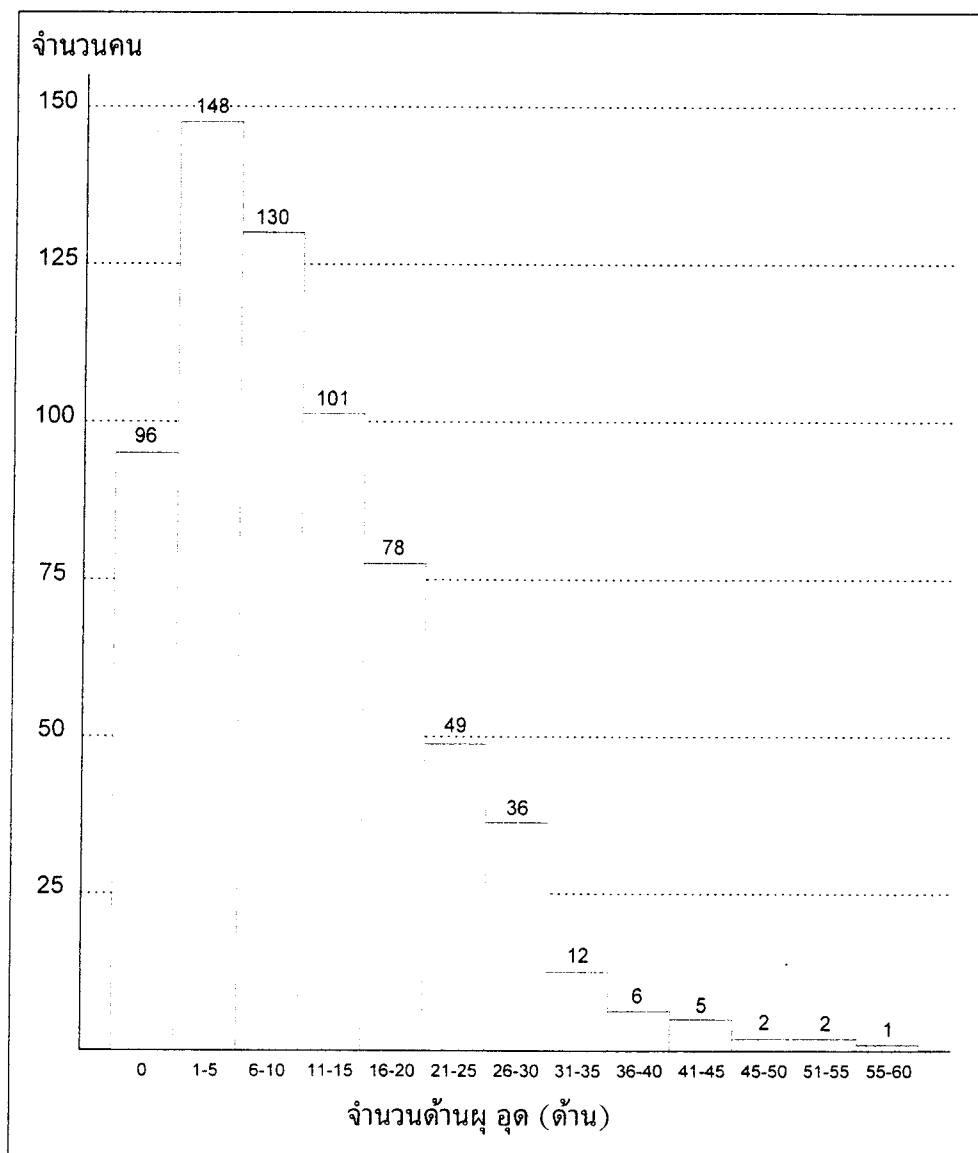
ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ยด้านผุ อุด ในกลุ่มอายุ 6 ปี จำแนกตามเพศและภูมิลำเนา

เพศ	ค่าเฉลี่ยด้านผุ อุด (ด้าน/คน) (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)		
	เขตเมือง	เขตชนบท	รวม
ชาย	14.00 (9.97)	9.78 (9.67)	10.03 (9.73)
หญิง	13.40 (10.66)	12.04 (10.34)	12.12 (10.35)
รวม	13.70 (10.20)	10.90 (10.06)	11.07 (10.09)

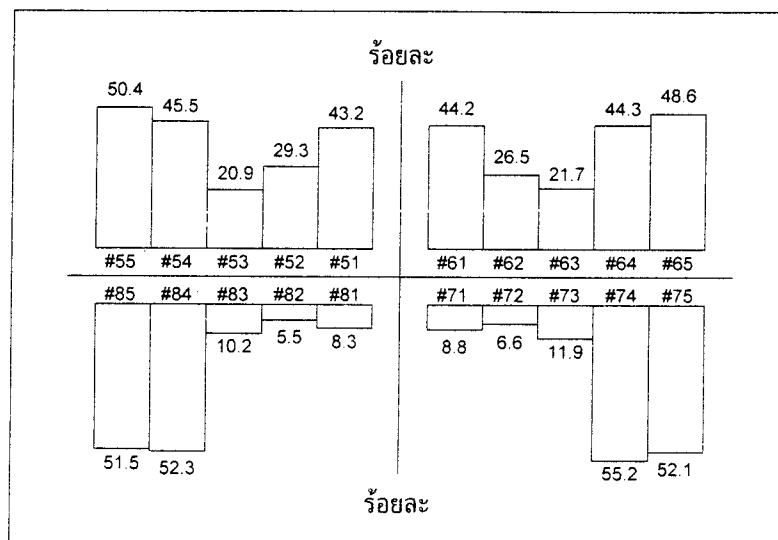
ภาพที่ 4.6 แผนภูมิแสดงความถี่ของจำนวนพันธุ์ ถอน อุด ในกลุ่มอายุ 6 ปี

ภาพที่ 4.7 แผนภูมิแสดงความถี่ของจำนวนด้านผุ อุด ในกลุ่มอายุ 6 ปี

3.2 รูปแบบการผูกของฟัน

3.2.1 รูปแบบการผูกตามซี่ฟัน พบว่าฟันที่มีความซุกของการผูกสูงสุดคือฟันกรามซี่ที่หนึ่งล่าง โดยมีการผูกถึงร้อยละ 52.3 ในฟันข้างขวาและร้อยละ 55.2 ในฟันข้างซ้าย รองลงมาคือฟันกรามซี่ที่สองล่าง ฟันกรามซี่ที่สองบน ฟันกรามซี่ที่หนึ่งบน ฟันตัดกลางบน และฟันตัดข้างบน ส่วนฟันที่มีความซุกของการผูกต่ำคือฟันหน้าล่าง โดยฟันฟันตัดข้างล่างมีความซุกต่ำสุด คือ ผูก ร้อยละ 5.5 ในฟันข้างขวาและร้อยละ 6.6 ในฟันข้างซ้าย ดังรายละเอียดในภาพที่ 4.8

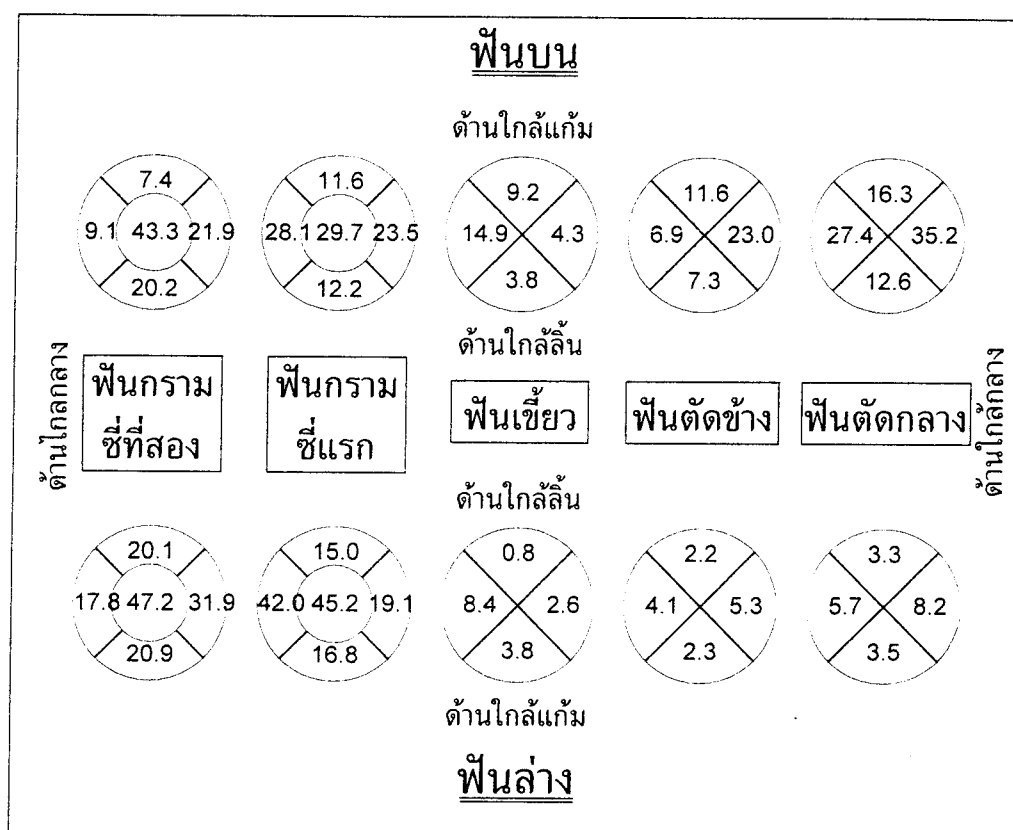

ภาพที่ 4.8 ความซุกของการผูกจำแนกตามซี่ฟันในกลุ่มอายุ 6 ปี

ความซุกในการผูกของฟันทุกซี่มีความสมมาตรกันระหว่างฟันข้างขวาและซ้ายโดยมีความสมมาตรกันมากที่สุดที่ฟันตัดกลางล่าง (ร้อยละ 96.7) และฟันที่มีความสมมาตรระหว่างขวาและซ้ายน้อยที่สุดคือฟันกรามซี่ที่หนึ่งล่าง (ร้อยละ 75.8) ส่วนฟันที่มีความสมมาตรระหว่างฟันบนและล่างสูงสุดคือฟันเขี้ยว (ร้อยละ 81.6 ในฟันเขี้ยวขวา และร้อยละ 80.4 ในฟันเขี้ยวซ้าย) รองลงมาคือกลุ่มฟันกราม (ร้อยละ 65.1-70.4) และฟันตัดกลางมีความสมมาตรระหว่างฟันบนและล่างต่ำสุด (ร้อยละ 60.8 ในฟันตัดกลางขวา และร้อยละ 60.3 ในฟันตัดกลางซ้าย)

3.2.2 รูปแบบของการผูกตามด้านฟัน

พบว่าด้านที่มีความชุกของการผูกสูงสุดคือด้านบดเคี้ยวของฟันกรามซี่ที่สองล่าง (ร้อยละ 47.2) รองลงมาคือด้านบดเคี้ยวของฟันกรามซี่ที่หนึ่งล่าง (ร้อยละ 45.2) ด้านบดเคี้ยวของฟันกรามซี่ที่สองบน (ร้อยละ 43.3) ด้านใกล้กลางของฟันกรามซี่ที่หนึ่งล่าง (ร้อยละ 42.0) และด้านใกล้กลางของฟันตัดกลางบน (ร้อยละ 35.2) และส่วนด้านที่มีความชุกของการผูกต่ำสุดคือด้านใกล้ลิ้นของฟันเขี้ยวล่าง (ร้อยละ 0.8) ดังรายละเอียดในภาพที่ 4.9

ภาพที่ 4.9 ความชุก (ร้อยละ) ของด้านที่มีประวัติผูก ถอน อุด ในกลุ่มอายุ 6 ปี

3.2.3 รูปแบบการผูกพันที่มีความซุกซนของการผูกสูง พิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีการผูกในปัจจุบันทั้งหมดจะพบว่า

พื้นที่ดักกลางบน ส่วนใหญ่เป็นการผูก 1 ด้าน (ร้อยละ 46.82) โดยด้านที่ผูกสูงสุดคือด้านใกล้กลาง (M, ร้อยละ 28.71) รองลงมาเป็นการผูก 2 ด้าน (ร้อยละ 33.18) โดยรูปแบบการผูกที่มีความซุกซนสูงสุดคือผูกแบบด้านใกล้กลางและใกล้กลาง (M และ D, ร้อยละ 26.82)

พื้นที่ดักข้างบน ส่วนใหญ่เป็นการผูก 1 ด้าน (ร้อยละ 68.86) โดยด้านที่ผูกสูงสุดคือด้านใกล้กลาง (M, ร้อยละ 52.40) รองลงมาเป็นการผูก 2 ด้าน (ร้อยละ 15.57) โดยรูปแบบการผูกที่มีความซุกซนสูงสุดคือผูกแบบด้านใกล้กลางและใกล้แก้ม (M และ B, ร้อยละ 7.49)

พื้นที่กรามซี่ที่หนึ่งบน ส่วนใหญ่เป็นการผูก 2 ด้าน (ร้อยละ 37.75) โดยรูปแบบการผูกที่มีความซุกซนสูงสุดคือผูกแบบด้านบดเคี้ยวและใกล้กลาง (O และ D, ร้อยละ 17.60) และผูกแบบด้านบดเคี้ยวและใกล้กลาง (O และ M, ร้อยละ 8.35) รองลงมาเป็นการผูก 1 ด้าน (ร้อยละ 35.75) โดยด้านที่ผูกสูงสุดคือด้านใกล้กลางและใกล้กลาง (D, ร้อยละ 13.07 และ M, ร้อยละ 11.80)

พื้นที่กรามซี่ที่สองบน ส่วนใหญ่เป็นการผูก 1 ด้าน (ร้อยละ 40.79) โดยด้านที่ผูกสูงสุดคือด้านบดเคี้ยว (O, ร้อยละ 28.98) รองลงมาเป็นการผูก 2 ด้าน (ร้อยละ 38.58) โดยรูปแบบการผูกที่มีความซุกซนสูงสุดคือ ผูกแบบด้านบดเคี้ยวและใกล้กลาง (O และ M, ร้อยละ 17.48) และผูกแบบด้านบดเคี้ยวและใกล้ลิ้น (O และ L, ร้อยละ 16.54)

พื้นที่กรามซี่ที่หนึ่งล่าง ส่วนใหญ่เป็นการผูก 2 ด้าน (ร้อยละ 46.54) โดยรูปแบบการผูกที่มีความซุกซนสูงสุดคือผูกแบบด้านบดเคี้ยวและใกล้กลาง (O และ D, ร้อยละ 36.32) รองลงมาเป็นการผูก 1 ด้าน (ร้อยละ 26.26) โดยด้านที่ผูกสูงสุดคือด้านบดเคี้ยวและด้านใกล้กลาง (O, ร้อยละ 11.48 และ D, ร้อยละ 11.16)

พื้นที่กรามซี่ที่สองล่าง ส่วนใหญ่เป็นการผูก 1 ด้าน (ร้อยละ 36.46) โดยด้านที่ผูกสูงสุดคือด้านบดเคี้ยว (O, ร้อยละ 27.43) รองลงมาเป็นการผูก 2 ด้าน (ร้อยละ 32.99) โดยรูปแบบการผูกที่มีความซุกซนสูงสุดคือผูกแบบด้านบดเคี้ยวและใกล้กลาง (O และ M, ร้อยละ 21.18)

3.2.4 รูปแบบการดูแลตามลักษณะทางกายวิภาคของฟัน

ในประชากรที่มีฟันผู้ทั้งหมด พบว่ารูปแบบการดูแลที่มีความชุกสูงสุดคือการดูแลที่หลุมร่องฟัน (ร้อยละ 91.05) และการดูแลที่ด้านประชิดฟันหลัง (ร้อยละ 85.71) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ความชุกของการดูแลรูปแบบต่างๆในกลุ่มอายุ 6 ปี

รูปแบบการดูแล	จำนวน (คน)	ร้อยละของ ประชากรที่มีฟันผู้	ร้อยละของ ประชากรทั้งหมด
การดูแลที่หลุมร่องฟัน	529	91.05	79.20
การดูแลที่ฟันหน้าบน	341	58.69	51.05
การดูแลที่ด้านประชิดฟันหลัง	498	85.71	74.55
การดูแลที่ด้านเรียบฟันหลัง	330	56.80	49.40
การดูแลในบริเวณอื่นๆ	274	47.19	40.02
รวม	581	100	86.98

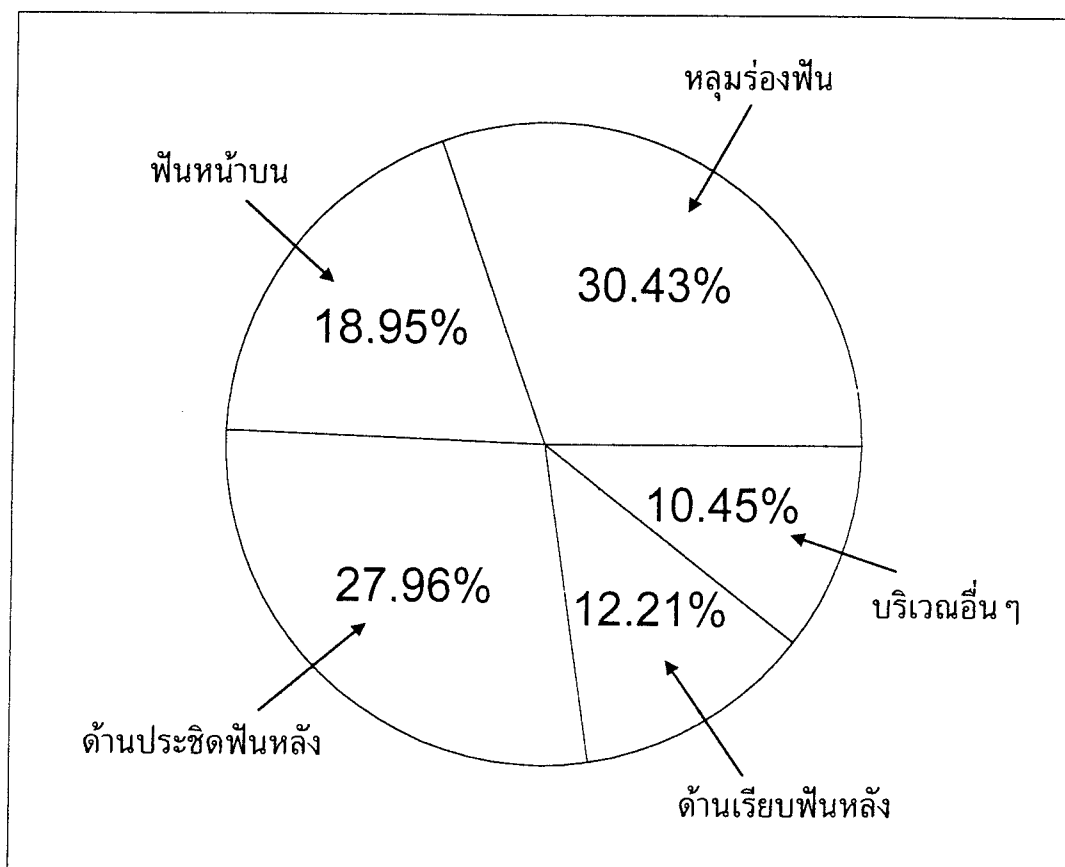
ความรุนแรงของการดูแล ในประชากรที่ดูแลแต่ละรูปแบบ พบว่าการดูแลที่หลุมร่องฟันมีความรุนแรงสูงสุด คือผู้ร้อยละ 43.57 ของด้านที่มีความเสี่ยง รองลงมาคือการดูแลที่ฟันหน้าบน คือผู้ร้อยละ 31.90 ของด้านที่มีความเสี่ยง ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ความรุนแรงของการดูแลในแต่ละรูปแบบ ในกลุ่มอายุ 3 ปี

รูปแบบการดูแล	จำนวนด้าน ที่มีความเสี่ยง	จำนวนด้าน ที่ผู้	ร้อยละ
การดูแลที่หลุมร่องฟัน	6268	2731	43.57
การดูแลที่ฟันหน้าบน	5658	1701	30.06
การดูแลที่ด้านประชิดฟันหลัง	7869	2510	31.90
การดูแลที่ด้านเรียบฟันหลัง	3898	1096	28.12
การดูแลในบริเวณอื่นๆ	6791	938	13.81
รวม	30484	8976	29.44

หมายเหตุ ด้านที่มีความเสี่ยง หมายถึง จำนวนด้านที่ตรวจทั้งหมดในรูปแบบนั้น ในประชากรที่มีฟันผู้ในรูปแบบนั้นๆ เช่น ด้านที่มีความเสี่ยงของการดูแลที่หลุมร่องฟัน หมายถึง จำนวนด้านที่มีหลุมร่องฟันที่ตรวจทั้งหมด ในประชากรที่มีฟันผู้ที่หลุมร่องฟัน

การกระจายของการผุ จากจำนวนด้านที่ผุทั้งหมด จะเป็นการผุที่หลุมร่องพินมากที่สุด (ร้อยละ 30.43) รองลงมาคือการผุที่ด้านประชิดพินหลัง (ร้อยละ 27.96) ดังรายละเอียดในภาพที่ 4.10

ภาพที่ 4.10 ร้อยละของการผุในบริเวณต่างๆของพิน ในกลุ่มอายุ 6 ปี

พินหน้าบน หมายถึง ด้านใกล้กลาง ใกล้แก้ม ใกล้ลิ้น และไกลกลางของพินตัดกลางบนและพินตัดข้างบน และด้านใกล้กลางของพินเขี้ยวบน

หลุมร่องพิน หมายถึง ด้านบดเคี้ยวของพินกราม ด้านใกล้ลิ้นของพินกรามซี่ที่สองบน และด้านใกล้แก้มของพินกรามซี่ที่สองล่าง

ด้านประชิดพินหลัง หมายถึง ด้านใกล้กลางของพินกรามซี่ที่สอง ด้านใกล้กลาง และไกลกลางของพินกรามซี่ที่หนึ่ง และด้านไกลกลางของพินเขี้ยว

ด้านเรียบพินหลัง หมายถึง ด้านใกล้แก้มและใกล้ลิ้นของพินกรามซี่ที่หนึ่ง ด้านใกล้แก้มของพินกรามซี่ที่สองบน และด้านใกล้ลิ้นของพินกรามซี่ที่สองล่าง

บริเวณอื่นๆ หมายถึง ด้านที่เหลือทั้งหมด คือทุกด้านของพินตัดล่าง ด้านใกล้กลาง ใกล้แก้ม และใกล้ลิ้นของพินเขี้ยวล่าง ด้านใกล้แก้มและใกล้ลิ้นของพินเขี้ยวบน และด้านไกลกลางของพินกรามซี่ที่สอง

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการผุของฟันทั้งปากกับการผุในฟันกลุ่มต่างๆ

พบว่าจำนวนฟันผุ ถอน อุดในช่องปาก มีความสัมพันธ์กับการผุในฟันกรามซี่ที่หนึ่งบน สูงสุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.71 กลุ่มฟันที่มีความสัมพันธ์กับจำนวนฟันผุ ถอน อุดในช่องปากสูงสุดคือกลุ่มฟันกราม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.88 และ ส่วนของช่องปากที่มีความสัมพันธ์กับจำนวนฟันผุ ถอน อุดในช่องปากสูงสุดคือส่วนฟันบนซ้าย และส่วนฟันบนขวา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากันทั้งสองส่วนคือ 0.88 ดังรายละเอียด ในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนฟันผุ ถอน อุดในช่องปาก กับจำนวนฟันผุ ถอน อุด ในฟันบางกลุ่ม ในกลุ่มอายุ 6 ปี

ชนิดหรือกลุ่มฟันที่มีประวัติผุ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ชนิดของฟัน	
ฟันตัดกลางบน	0.58
ฟันตัดข้างบน	0.65
ฟันกรามซี่ที่หนึ่งบน	0.71
ฟันกรามซี่ที่สองบน	0.66
ฟันกรามซี่ที่หนึ่งล่าง	0.65
ฟันกรามซี่ที่สองล่าง	0.71
กลุ่มของฟัน	
ฟันกรามบน	0.78
ฟันกรามล่าง	0.75
ฟันกราม	0.88
ฟันหน้าบน	0.70
ส่วนของช่องปาก	
ฟันบนขวา	0.88
ฟันบนซ้าย	0.88
ฟันล่างซ้าย	0.79
ฟันล่างขวา	0.77

P-value < 0.001

ส่วนจำนวนด้านผุ ถอน อุดในช่องปากมีความสัมพันธ์กับจำนวนด้านผุ ถอน อุดในฟันกรามซี่ที่สองล่างสูงสุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.75 ส่วนกลุ่มฟันที่มีความสัมพันธ์กับจำนวนด้านผุ ถอน อุดในช่องปากสูงสุดคือ กลุ่มฟันกราม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.91 และรูปแบบการผุที่มีความสัมพันธ์กับจำนวนด้านผุ ถอน อุดในช่องปากสูงสุดคือการผุที่หลุมร่องฟัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.84 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนด้านผุ ถอน อุดในช่องปาก กับจำนวนด้านผุ ถอน อุด ในฟันบางกลุ่ม ในกลุ่มอายุ 6 ปี

ชนิดหรือกลุ่มฟันที่มีประวัติผุ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ชนิดของฟัน	
ฟันตัดกลางบน	0.52
ฟันตัดข้างบน	0.59
ฟันกรามซี่ที่หนึ่งบน	0.68
ฟันกรามซี่ที่สองบน	0.70
ฟันกรามซี่ที่หนึ่งล่าง	0.68
ฟันกรามซี่ที่สองล่าง	0.75
กลุ่มของฟัน	
ฟันกรามบน	0.78
ฟันกรามล่าง	0.81
ฟันกราม	0.91
ฟันหน้าบน	0.64
รูปแบบของการผุ	
การผุที่หลุมร่องฟัน	0.84
การผุที่ฟันหน้าบน	0.66
การผุที่ด้านประชิดฟันหลัง	0.83
การผุที่ด้านเรียบฟันหลัง	0.81

P-value < 0.001